

Lupčianske zvesti

www.slovenskalupca.sk

17. ročník

OBECNÉ NOVINY OBYVATELOV, RODÁKOV A PRIATELOV OBCE SLOVENSKÁ LUPČA

číslo 6 | júl 2015

AKTUÁLNE V OBCIPotoky si
kosíme my

2

AKTUÁLNE/HISTÓRIANový poslanec
OZ

3

ZÁKLADNÁ ŠKOLAProjekt
DIGIŠKOLA

5

SPOLOČENSKÁ KRONIKAPodporné pohrebné
zduženie

10

Vitajte prázdniny...

Vitajte prázdniny je asi „výkrik“ všetkých detí v posledný školský deň. A zaznel aj v našom súbore a to 30.6. v deň odovzdávania vysvedčenia, pretože sme ZUŠ-ka a naše deti za rok tancovania ľudových tancov, niektorí aj klasického a moderného tanca získali krásne vysvedčenie.

Aby to odovzdávanie vysvedčenia pre našich mladších členov nebolo len také „nezáživné“, pripravili sme pre nich športové popoludnie v záhrade evanjelickej fary. Za toto krásne prostredie ďakujeme pánu farárovi Jakušovi. Takže namiesto skúšky v MKS sme súťažili, naháňali sa, papali výborné nanuky, koláčiky (za ktoré ďakujeme rodičom) a jednoducho sa dobre spolu bavili. Pretože súbor nie je len o tancovaní, skúškach, nácvikoch a pod. Je aj o kolektíve, priateľstvách, zábave a spoločných zážitkoch.

Zároveň nás veľmi milo prekvapili rodičia malých detí, ktorí nám venovali za rok práce s našou malou zložkou krásnych anjelikov. Je to nádherný pocit vedieť, že si ľudia našu prácu vážia, cenia a vidia v nej zmysel. Veľmi pekne ďakujeme!

Teda s našimi malými členmi sme sa na prázdniny rozlúčili a tešíme sa na nich v septembri.

Ale ani naši starší tanečníci sa nenudili a mali posledný školský deň zaujímavý. Síce sme sa s nimi na fare nehrali, pretože sme sa dohodli, že kým môže Miško Majer chodiť na nácviky, musíme postaviť nový tanec. Pripravujeme pre vás všetkých prekvapenie v podobe krásnych nových tancov a tie aby vyzerali čo najlepšie, musíme poriadne nacvičiť.

S nimi plánujeme vystúpiť aj na Festivale of Art - Poznan Poland 2015. Festival, na ktorý sa nám podarilo získať pozvanie je tohto roku 9. ročník - XI. Festiwal Sztuki Ludowej. Jedná sa o unikátny projekt na svete, ktorý kombinuje tradíciu s moderným prístupom k umeniu. Festival získal značné uznanie medzi obyvateľmi celej Európy, najmä stredomorských krajín, o čom svedčia desiatky žiadostí o účasti na ňom, pretože hosťami sú významné osobnosti z oblasti kultúry. V júli 2012 generálna riaditeľka UNESCO, pani Irina Boková udelila festivalu Folk Art Festival záštitu UNESCO, čo svedčí o kvalite festivalu i účinných.

kujúcich. Nás na tento festival organizátori pozvali a preto sa naň zodpovedne pripravujeme.

Zábavu pre staršie deti pripravujeme počas zájazdu, kde určite spoznáme zaujímavé miesta a užijeme si veľa spoločnej radosti. Ale aj odovzdávanie vysvedčenia pre našich starších členov bolo plné zábavy a to množstvo kvetov, čokolád a bonbonier nás bude ešte dobrú chvíľku tešiť.

No a na záver čo dodať...

Milé deti, ďakujeme, že máte chuť na sebe pracovať, stále sa zlepšovať a prekonávať samých seba. Teší nás, že sme jeden úžasný kolektív, ktorý si vzájomne pomáha a spolu tvorí. Som šťastná, že sa spolu akceptujeme, tolerujeme, rozprávame a máme sa radi.

Milí rodičia, starí rodičia, ďakujeme za dôveru, ktorú ste nám preukázali tým, že môžeme Vaše deti rozvíjať. Ďakujeme za podporu, ktorú od Vás dostávame a za neustálu pomoc, ktorú nám rôznym spôsobom preukazujete. Vieme o tom a vážime si to.

Táto práca - ťažko to nazvať prácou, pretože pre nás je súbor potešením - je to pre nás každodennou dávkou radosti (niekedy menšou, niekedy väčšou :D) a aj keď niečo nejde tak hladko, ako by

sme chceli, ste to práve vy, kto nás podrží a povzbudí. A to, že sa nám veci daria, že chodíme na skúšky s úsmevom je výsledkom úžasného kolektívu, preto ďakujem aj Matke Fodorovej, Miškovi Majerovi, Jankevi Jamrichovi, Ivke Baczovej, Zuzke Uhríkovej a v neposlednom rade Ivovi Petříkovi, bez podpory ktorého by sme sa nezaobíšli.

Všetkým vám prajeme pekné leto, úžasné prázdniny plné od-dychu, zábavy a radosti. A tešíme sa na naše veľké deti v auguste pri príprave na zahraničný zájazd a na vás ostatných, prípadne aj nových členov, ktorí by chceli medzi nás patriť 3. septembra (štvrtok) o 15.00 v MKS.

Text + foto Jana Krížová

Potoky si kosíme my

V rámci skrášľovania životného prostredia v našej obci sme súhlasili s kosením potokov, ktoré sú v správe podniku Povodia Hrona Banská

Bystrica. Lenže udržiavať potok a jeho okolie, ak je predtým pravidelne udržiavané je iné, ako dávať do poriadku niečo, čo sa roky zanebáva. Nestačí len skosiť porast, čo

posledných päť rokov vykonávajú v rámci možnosti chlapi dlhodobo nezamestnaní, ale tu je potrebná aj technika. Technika, ktorá dokáže odstrániť a vyčistiť koryto potoka od nánosov. Skosili sme porast vyrastajúci v potoku Hore Jarky a pustili sme sa do Zámockého potoka. Lenže to sme ešte netušili, čo

chlapov všetko čaká. Zapáchajúce bahno po členky a otravujúci hmyz. Preto sa ani nečudujem na sťažnosti obyvateľov tejto časti našej obce. Práce na kosení potokov chodím fotiť a posiadam priamo vedeniu podniku Povodia Hrona. Veď keď dokážu vyčistiť koryto Hrona v Banskej Bystrici po celej jeho dĺžke, tak prečo nie aj Zámocký potok v Slovenskej Ľupči???

Text + foto eg

Obec Slovenská Ľupča

vás pozýva na tradičný

ANNA bál,

ktorý sa uskutoční
25. júla 2015 o 19.00
v parku pred MKS.

O zábavu sa postará
HitBand, DJ Didi,
tanečná skupina Glams.

VSTUP JE VOĽNÝ,
OBČERSTVENIE
JE ZABEZPEČENÉ.

Máme nové smetné koše

Po výstavbe nového chodníka a jeho odovzdání do užívania na ulici 1. mája prišli na rad aj nové smetné koše. Jeden kôš váži 300 kg a potrebovali sme pomoc. Ďakujeme firme PEPAS a pánu Stankovi za poskytnutie vysokozdvížného vozíka. eg

Pri altánku

Je ozaj smutné, ako to to pri altánku vyzerá. Pri potoku hodené linoleum, aj v ohnisku odpadky - dalo by sa spraviť ešte zopár fotiek, ale autorku zaujala práve tá kompozícia - na vrchu: slovenská zá-

stava a pri nej ten „bordel“ - top je nápis na igelitkách - „spokojnosť“ a „z lásky k Slovensku“.

No, pekne si to vieme, my Slováci, zariadiť. Ani nebola chuť si tam sadnúť.

-ks-

Nový poslanec Obecného zastupiteľstva

Na zasadnutí Obecného zastupiteľstva dňa 23.6.2015 sa po zložení poslaneckého sľubu stal novým členom OZ Ing. Matej Jakuš. Zároveň sa stal predsedom Komisie kultúry a sociálno – zdravotnej.

Do tejto práce mu želáme veľa úspechov.

LZ

Zaujímavosti k obnove horného nádvorja hradu Lupča – 5. časť „Starý palác“

V období medzi rokmi 1490 až 1531, kedy hrad ovládal obávaný a ambiciózný rod Dóczyovcov sa popri zlepšovaní obranyschopnosti objektu prihliadalo aj na budovanie nových priestorov. Práve v tomto období bola delová veža a staršie časti hradu prepojené v úrovni suterénu novovzniknutými miestnosťami. Na južnej strane bola vybudovaná nová vyklenutá obvodová hradba, čím hrad získal šošovkovitý pôdorys, ktorým je charakteristický aj v súčasnosti. Viacerými navážkami vzniklo horné nádvorie, ktorého plocha bola neskôr zmenšená spomínanými arkádovými chodbami. Rozšírením zástavby smerom na západ od Donjonu vznikol areál, ktorý je charakteristický palácovou architektúrou. Predpokladá sa, že v tomto období palácovú časť tvorili tri podlažia, samozrejme ak počítame aj podzemné priestory. Neskôr v období štvrtej stavebnej etapy, ktorá sa ukázala ako jedna z najrozsiahlejších, bola palácová časť nadstavovaná o jedno podlažie. Na hrade tak vzniklo množstvo rozsiahlych miestností, ktoré zabezpečovali vysoký štandard. Najznámejšou je miestnosť na západnom nároží, v ktorej bol vybudovaný oktogonálny arkier nesený mohutnými krakorcami. Arkier (vežička) poskytol nájomcovi nádherný výhľad na okolitú krajinu a pri externom pohľade na hrad je práve táto vežička jeho typickou črtou. Do tejto miestnosti sa vchádzalo z horného nádvorja jednoramenným kamen-

Starý palác

ným schodiskom, vedeným popri južnom hradbovom múre, z ktorého sa zachovali kamenné fragmenty. Zaujímavosťou tejto miestnosti je tajné točité schodisko, ktoré vedie z tejto najvyššej miestnosti až do druhého podzemného podlažia hradu, kde boli pravdepodobne situované hradné pivnice a skladové priestory. Z tohto obdobia sa zachovali aj renesančné okná pri najzápadnejšom priestore na 2. podlaží, ktoré majú rovné preklady a stále nesú znaky dozívajúcej gotiky. Voľným pohľadom je badateľné, že dve z týchto troch okien boli nahradené kópiami v rámci úprav hradu po druhej svetovej vojne.

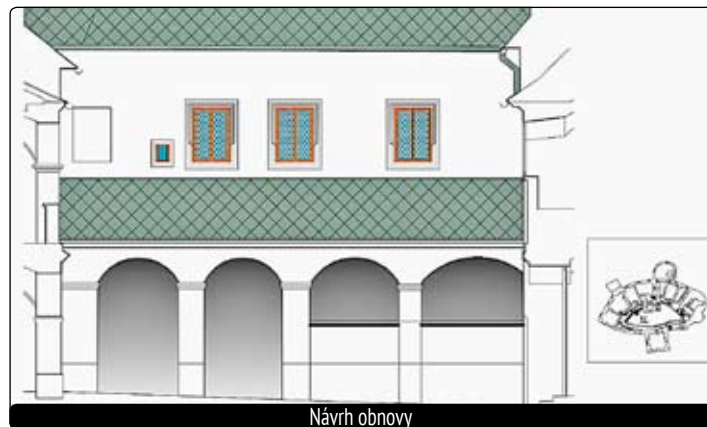
Práve južná plocha starého paláca, kde sú situované tieto tri okná bude súčasťou obnovy horného nádvorja. Výsledky reštaurátorského výskumu nepotvrdili v spodnej

časti priestoru výzdobu. Na ploche fasády boli lokalizované dve stredoveké strieľne, ktoré nebudú prezentované, pričom sa vyhotoví ich dôkladná fotodokumentácia. Popri troch zachovaných kamenných osteniach bude prezentované aj štvrté okno v juhozápadnom rohu, ktoré bolo potvrdené až sondážnym výskumom. Spôsob prezentácie tohto okna bude vytvárať plytká nika na fasáde. Malé kamenné ostenie, ktorým je osvetlené tajné točité schodisko bude prezentované v plnej miere. Zväzi sa ešte osadenie chýbajúcej mreže, ktorú potvrdzujú stopy v kameni. Výskum nám ďalej potvrdil fragmenty čerenej monochromie na kamennom ostení, celá fasáda v tejto časti však bola bez maliarskej výzdoby. Pri potvrdení týchto zistení po celoplošnom odkryve bude fasáda prekrytá tenkou vrstvou omietky, ktorá bude rešpektovať pôvodný zvlhnutý povrch.

Stav odkrytých architektonických prvkov i výtvarnej výzdoby dodáva celému priestoru horného nádvorja vysokú hodnotu autenticity, ktorá obnovou bude ešte výrazne zvýšená. Architektonická kvalita zachovaných detailov na hornom nádvorí je mimoriadna čo nám dáva dobrý predpoklad na vytvorenie pôsobivého priestoru.

autor: **Mgr. Vladimír Homola**
– kastelán hradu Lupča

zdroje: Akad. mal. Miroslav Šurin a kol.,
Reštaurátorský výskum horného nádvorja, 2015

Návrh obnovy

Exkurzia do Tihányiovského kaštieľa

V júni sme žiaci 6. A a 6. B triedy s pánom učiteľom Bacikom a pani učiteľkou Pastýrovou išli na výlet do Tihányiovského kaštieľa v Banskej Bystrici na výstavu „VODA JE ŽIVOT“. O 7:40 sme všetci odchádzali zo školy na vlakovú stanicu. Páni učelia nám kúpili lístky a čakali sme, kedy nám príde vlak. Zo Slovenskej Lupče sme cestovali do Banskej Bystrice – Radvane. Z radvanskej stanice sme kráčali priamo do Tihányiovského kaštieľa, kde nás už čakali dve tety, ktoré nás rozdelili na dve skupiny podľa tried. My, trieda B, sme išli s tetou do pokusnej miestnosti, kde sme mali papiere, na ktoré sme mali zapisovať výsledky našich poku-

sov. Prvý pokus bol, či nám špirála alebo šípka z plastu bude plávať na vode. Špirála sa rozkrútila a šípka vystrelila. Pokus sa vydaril. Druhý pokus bol o tom, či môže voda v normálnom plastovom poháriku spraviť kopček. Aj tento sa vydaril. Ale tretí pokus bol najzaujímavejší – z papiera ľubovoľnej farby sme si mali vystrihnúť kvietok, ktorý pripomínal biele lekno a lupienky sme mali zložiť k stredu. Potom sme ho položili na vrch mištičky s vodou.

Po chvíli sa lupene začali pomaly otvárať a vykvitlo nám krásne lekno. Po pokusoch nás čakala výstava vody a živočíchov. Ako prvé boli

ryby, potom motýle a nakoniec vodné vtáctvo. Nakoniec lastúrniky a ulitníky. Neskôr sme prešli do miestnosti, kde nám teta vavrila, koľko litrov vody sa spotrebuje za

jeden deň v priemere na jedného obyvateľa Slovenska. Až 374 litrov za deň, na obyvateľa Afriky len 34 litrov. Ešte sme mohli počúvať aj zvuky vody v domácnosti. Na záver nás čakal všetkých dokopy dokumentárny film, z ktorého sme pozerali časť o riečnych živočíchoch. Potom sme sa rozlúčili, poďakovali sme sa a odchádzali sme domov plní ďalších pekných zážitkov.

**Text: Bianka Bučková, 6. B,
foto: M. Bacik**

Na válove pod zámkom

Na slovenských dedinách sa v minulosti zvyčajne pralo štyrkrát, v každom ročnom období. Menšie pranie bielizne a detských šiat sa robilo častejšie podľa potreby. Pranie trvalo dva až tri dni a zúčastňovala sa na ňom celá rodina, hlavne ženy. Muži pomáhali nosiť ťažkú namočenú bielizeň, vysekávať v zamrzutej rieke či jazere diery alebo nanosiť vodu. V zime i v lete prali bielizeň s dreveným piestom na lavičke pri potoku a plákali načisto v tečúcej vode. Niekedy im na pranie slúžila väčšia tlapková skala, umiestená blízko potoka schválne na tento účel. Lep-

šie sa pralo na lavičke, ženy nemuseli byť pri práci zohnuté. Takáto lavička bola používaná len na pranie bielizne, aby sa udržala čistá.

V Slovenskej Lupči chodili žienky prať na válov pod zámok, kde sa často museli zapisovať do poradovníka, aby sa všetky pomestili.

Jediným pracím prostriedkom bol na dedinách dlho lúh, ktorý sa podomácky vyrábala z popola. Používali sa aj bylinky, napríklad výťažok z koreňa mydlice lekárskej. Neskôr sa pralo mydlom.

Prvý deň sa „zváralo“. Bielizeň sa vložila do veľkej drevenej nádoby, takzvaného zvárada, ktoré vyrábali debnári. Bielizeň sa nechala do druhého dňa odstáť, aby sa špina uvoľnila. Ráno sa špinavé miesta ručne a pomocou valchy oprali a šlo sa pláčať pod tečúcu vodu k potoku. Pomocou piestu sa z bielizne búchaním odstránil zvyšok špiny a lúh. Vzácné kusy, ako mužské košeľe, rukávy na ženských košeliach a čepce, sa škrobili škrobom, vyrobeným z múky. Na tento účel používali zemiakový škrob, ktorý si urobili doma z narajbaných zemiakov. Podľa možnosti bielizeň sušili vonku na dlhých drevených žrdkách, umiestnených pod strechou

buď na podstení, alebo v záhradke. Slnko plátenný odev krásne usušilo a súčasne vybielilo. Stával sa ešte belším a jemnejším.

Aj naši žiaci mali možnosť vyskúšať si pranie tkaných pokrovcov (kobercov) na válove v Slovenskej Lupči.

A ako im to išlo, o tom Vám napísala Alexandra Horváthová z 8. B:

„...Pozorne sme počúvali inštrukcií pani učiteľiek, a keď sme boli oboznámení s postupom, vytasili sme svoje pútivo pripravené ryžáky a hor sa do

roboty. Bolo veru teplo. Pri práci sme sa striedali a vládla harmonická pracovná nálada, ba sme si aj spievali. Ponožky v mokrych teniskách nám člapkali, slnko nás spalovalo, no robotu bolo treba dokončiť. Napriek všetkému to bola zábava. Pokrovec, z oboch strán čistý, sme zanesli do školy, kde sme ho zavesili, aby sa vysušil.

Spoznali sme prácu, ktorú naše staré a prastaré mamy vykonávali bežne. Znova sme o niečo skúsenejši. Nakoniec o jeden pekný koberec v našej regionálnej izbičici viac.“

**Text: R. Maloveská, A. Horváthová,
Foto: A. Luptáková**

Projekt DIGIŠKOLA

Naša škola sa zapojila do projektu DIGIŠKOLA, ktorého hlavným cieľom je modernizácia vyučovacieho procesu za elektronickej podpory. Ide o národný projekt Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva, ktorý realizuje Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v spolupráci s Metodicko-pedagogickým centrom a je financovaný z prostriedkov Európskej únie v rámci Operačného programu informatizácia spoločnosti.

Naša škola sa do projektu prihlásila a aj uspela. Získali sme interaktívnu tabuľu, notebook a 20 tabletov na vybavenie tabletovej učebne. Každá škola, zapojená do projektu, sa zaviazala vytvoriť školské projekty na vybrané témy. My sme si vybrali oblasť „Máme radi Slovensko“ a druhou témou je „Videoexperiment“. Koordinátorom projektu na škole je Jana Krížová a školské projekty vypracúvajú žiaci 1.B triedy.

Z témy „Máme radi Slovensko“ prezentujeme našu obec Slovenskú Lupču, jej históriu, ale najmä naše kultúrne dedičstvo prostredníctvom dosiaľ živej remeselnej tradície. Navštívili sme remeselníka, výrobcu tradičných ľudových nástrojov, ale aj predmetov dennej potreby pána Luba Tatarku – Čalamachu. Prvého cechmajstra gajdošov na Slovensku. Počas návštevy sme natáčali video, fotili, dokumentovali. Dozvedeli sme sa mnoho informácií, jednak o výrobe gájd, ale aj o salašníckom spôsobe života a pretrvávajúci týchto tradícií do súčasnosti. Vypočuli sme si hru na rôznych ľudových nástrojoch a do niektorých sme si skúsili i „fúknuť“.

Ďakujeme, pán Tatarka, za čas, ktorý ste nám venovali a za Vaše slová, ktoré v nás stále rezonujú, za hrdosť k našej krásnej krajine a úctu k múdrosti našich starých otcov a mám, ktorú sme i prostredníctvom Vašich slov vnímali.

Aj takýmto spôsobom sa snažíme uchovávať tradície a vo vytvorenom videu prezentujeme náš pohľad na remeslo v súčasnosti.

Jana Krížová

Foto + video: <https://plus.google.com/u/0/photos/103055290152911178408/albums/6145748397621609681>
<https://www.youtube.com/watch?v=W5CKgYPkIhE&feature=youtu.be>

Viete to?

V druhej časti projektu DIGIŠKOLA sme si vybrali tému „Videoexperiment“, kde sme sa zamerali na problematiku plynného skupenstva hmôt – vzduch. Je to plyn, ktorý je pre náš život nevyhnutný. Stretávame sa s ním od malička a v každodennej realite. Z tohto dôvodu sme sa na jeho vlastnosti bližšie pozreli a chceli sme ozrejmiť najmä otázku tlaku vzduchu. Ten sme prostredníctvom dvoch žiackych pokusov dokázali. Takže... UŽ VIEME.

Jana Krížová

Hurá prázdniny a DFS Drienka

Kto by sa už netešil na prázdniny? No predsa my všetci... tanečníci, muzikanti, ale aj vedúci... A prečo to poriadne neosláviť? A keď myslím, že poriadne, tak „poriadnejšie“ sa ani snáď nedalo, ako na akcii organizovanej BCF - dodávateľom elektriny a plynu.

Vystúpili sme na 4. ročníku zábavného športového a kultúrneho podujatia plného hier, tanca, spevu, divadla a súťaží pre deti i rodičov. Pre deti bolo pripravených

skúšal a my sme sa smiali... A ten úsmev nám vydržal po celý deň.

Usmievali sme sa aj keď sme vyšli na pódium, že začneme náš prvý tanečný blok. Moderátor nás ohlásil naozaj veľmi originálne a my sme sa plní nadšenia pustili do tanca... ibaže sme nedali šancu zvukárom nazvuchť našu hudbu. Skvelý moderátor však všetko dal

na pravú mieru a už nám nič nebránilo v rozozvučení parku pod pamätníkom SNP našimi ľudovými piesňami a tancami. Za svoj výkon sme dostali potlesk, mnoho mnoho sladkosti a krásne medaile.

Po „práci“ nás čakala zábava. Rýchlo sme sa prezliekli a už sme ložili po policajných či hasičských autách a vyskúšali sme všetky

skákacie hrady. A s tým úsmevom, ktorý sme mali od rána na perách sme šli domov.

Ďakujeme krásne milému organizačnému tímu za starostlivosť počas tejto akcie a najmä ďakujeme veľmi pekne za možnosť vystúpiť na tak úžasnom podujatí! A už len... hurá prázdniny!

Jana Krížová

mnoho atrakcií: diskotéka, hasiči, polícia, olympijské mestečko, sokoliari, rozprávkový park, maľovanie na tvár, skákacie hrady, cukrikový dážď a darčeky.

A na pódiu spolu s nami stál aj DFS Matičiarik, tanečníci zo školy Janett Fáberovej, Dagmar Rostandt a skvelá skupina China-ski.

Celý deň nám prialo počasie, čo sa odrazilo i na výbornej nálade. Už pri príchode nás privítal skvelý moderátor Richard Vrablec. Že vitajte „Drienok“. Tak my sme sa hneď ozvali, že aký Drienok - Drienka, načo nám oznámil, že nás len

Foto: <https://plus.google.com/u/0/photos/103055290152911178408/albums/6165145598115143537>

DFS DRIENKA na Horehronských dňoch spevu a tanca v Heľpe

Na 50. ročník folklórneho festivalu Horehronské dni spevu a tanca v Heľpe sme sa veľmi tešili. Jednak preto, že tieto slávnosti sú oslavou folklóru Horehronia so vzácnymi hosťami, preto, že 50. ročník je jubilejný a o to viac slávnostnejší (prvýkrát sa festival uskutočnil 4. a 5. júna 1966), ale najmä preto, že náš súbor bol spomedzi mnohých súborov z okolia Banskej Bystrice a Horehronia vybraný do detského programu.

Keď sme sa o výbere dozvedeli, boli sme veľmi šťastní, pretože je to pre nás veľká pocta a česť, ale aj

zodpovednosť. Preto sme sa na 28. jún zodpovedne pripravovali. Autor programu Matúš Druga si spomedzi našich tancov vybral tanec Kof sa Čimo ženiu, pretože zapadal do celkovej myšlienky detského programu pomenovaného „Aby deti deťmi boli“. My sme si nášho Čima poriadne nacvičili a do Heľpy nás prišlo tento tanec zatancovať 60 detí. Organizátori nás vyhlásili

za najpočetnejší súbor na slávnostiach.

Program detských folklórnych súborov bol koncipovaný s myšlienkou, že vedecký pokrok ide dopredu a nezaobídu sa bez neho ani folklórne súbory. Účinkujúce deti si na hodinu vzal do parády virtuálny sprievodca so zmyslom pre humor: NATURAE - aplikácia vyvinutá pre doplnkovú tradičnú výchovu detí zatiaľ, čo pe-

dagóg nieje dostupný. Program bol o živote detských folklórnych súboroch, o ich starostiach ale najmä radosťach a sile kolektívu.

V programe účinkovali DFS Heľpančok z Heľpy, Maticiarik I. z Banskej Bystrice, Klások z Mýta pod Dumbierom, Brezinky z Polomky a potom už vystúpila naša Drienka zo Slovenskej Lúče. Program bol pekne rozbehnutý a už sme len čakali, kedy vjdeme na pódium a ukážeme všetkým, čo dokážeme. V tom sa sputil dážď. Program bol prerušený a naše sklamanie sa dalo krájať. Veľmi sme dúfali, že prestane pršať, aby sme v programe mohli pokračovať, čo sa nám aj nakoniec splnilo. Mali sme šťastie, technici opätovne pripravili pódium a my sme vyšli na scénu. Na pódiu sme dali to najlepšie zo seba a výsledkom toho bol obrovský potlesk. Sami sme v srdiečku cítili, že napriek počasiu sme podali výkon, na ktorý môžeme byť hrdí. Program ukončil DFS Maticiarik II. a spoločný záver spravili všetky súbory spoločne.

Po vystúpení sme šli na chutný obed, kde sme sa niektorí aj viackrát otočili na „duplu“, pozreli remeslené „mestečko“ a rýchlo sa vrátili na amfiteáter, pretože už o 15:00 začínal galaprogram, v ktorom účinkovala ako sólistka naša Maľka Fodorová, ktorú sme chceli podporiť potleskom. Videli sme mnoho výborných umelcov, medzi nimi aj nášho Lupčianskeho gajdoša Luba Tataru - Čalamachu, tentoraz v hre na fujaru... a samozrejme našu Maľku, ktorá svojim spevom potesila každého z divákov.

Domov sme šli plný dojmov. Po ceste sme sa ešte zastavili na zmrz-

linu v Lopeji aby sme dnešný deň úspešne završili... ale v ušiach nám stále zneli pochvalné slová nielen od organizátorov festivalu, ktorí sa vyjadřili, že v tohtoročnom detskom programe sa stretlo toľko výborných kolektívov, čo spravilo aj celý program neopakovateľne výborným... ale aj od samotných divákov. A toto je to, čo nám robí radosť a čo nás jednoducho teší a naplňa zmysel našej práce.

Jana Krížová

Foto: <https://plus.google.com/u/0/photos/103055290152911178408/albums/6165478708437722145>

Hektorov príbeh

Mal som asi sedem rokov, keď som sa od staručkého Juraja Latku, ktorého všetci susedia a známi volali Dzurko, dozvedel túto príhodu. Dzurko bol starší brat môjho starého otca, na ktorého sa už nepamätám. Bolo to pred viac ako sto rokmi, keď starý otec slúžil ako hájnik u grófa Erdódyho v kaštieli na Mlynčoku. Je to malá dedina na pravej strane priehrady Hričov medzi Žilinou a Bytčou. Ako pánsky hájnik mal vo svojich povinnostiach aj chov a výcvik poľovníckych psov. Psy museli byť dobre vycvičené, aby páni mali z ich práce pôžitok, ale aj osoh. Starý otec, ktorého známi vo-

lali Jožok, chodieval do služby krížom cez hory z Lúk na Marček, čo je asi tri kilometre cesty. Aby mu nebolo smutno, vždy brával so sebou aj psy. Najčastejšie to bývali kopovy, lebo tie už v tých časoch boli považované za všestranné psy, použiteľné pri poľovačkách takmer na všetky druhy poľovnej zvere. V kaštieli ich chovali aj pätnásť kusov. Starý otec ich aj cestou cvičil, aby sa pán gróf ukázal pred hosťami v tom lepšom svetle a pochválil sa, že má všestranné a múdre psy, o ktorých už išiel dobrý chýr široko – ďaleko. Dzurko spomínal, že raz sa v kaštieli narodilo sučka osem šteniatok. Bola to slovenská kopovka, náruživá poľovníčka a ak sa stalo, že ju starý otec nevzal so sebou na poľovačku, vždy našla spôsob ako ujsť z domu a po stope za ním prišla do lesa, čo ako by bol ďaleko. Medzitým ako sučka nebola doma, šteniatok sa ujala asi polročná kopovka, ktorá ešte štenec nemala. Opatrne ich oňuchávala, potom ich olizovala a šteniatkam dovoľovala tmoliť sa okolo nej i po nej, akoby im bola vlastnou materou. Keď sa to zopakovalo niekoľko krát, mladá sučka zrazu z ničoho nič začala šteniatka

dojčiť a nakoniec si na skrytom mieste v šope vyhládla miesto, kde si jedno psiča odniesla a normálne ho dojčila. A práve toto unesené šteniatko rástlo veľmi rýchlo a priľnulo aj k starému otcovi. Len čo sa naučilo chodiť, vždy cupkalo za ním, dožadovало sa jeho pozornosti a láskavého pohľadkania. Čím bol psík väčší a starší, tým boli so starým otcom väčší kamaráti. Starý otec mu dal meno Hektor. Veľmi si na psíkovi zakladal, lebo to bol kopov podľa jeho predstáv. Bol nádherný, čierny, s trieslovým pálením a mal ako sa vraví „štyri oči“. Starý otec sa tešil aj jeho čiernemu podnebiu v papuľke a dvojitém zadným pazúrikom. V tých časoch sa to považovalo za veľkú prednosť poľovníckeho psa. V jeseni 1894 vyhnala bieda aj nášho starého otca a jeho brata za more, zarábať si na každodenný chlebič. V Amerike chceli zarobiť zopár grošov na postavenie lepšej strechy nad hlavou, lebo stará chalupa im už padala na hlavu. Dlho to trvalo, kým sa rozhodli pre odchod za more. Ženy ich aj odrádzali, plakali, prosili aby neodchádzali do neznáma, aby sa len uskromnili s málom čo majú doma a nevystavovali sa nástrahám cudzieho sveta. Ved koľko ľudí už odišlo za more a nikdy sa domov nevrátili. Hynuli chorobami, hladom na dlhých cestách za chlebom, ako muchy kapali v kanadských lesoch pri rúbaní obrovských stromov, v baniach, na planťazách pod horúcim slnkom amerického juhu. Tých čo mali trošku šťastia a čo – to zarobili bolo žalostne málo. Ale vidina lepšieho zárobku ľudí lákala, volala do ďalekého sveta. Tomuto volaniu neodolali ani bratia Latkovci. Večer pred odchodom im ženy nabalili do batohov sušených jabĺk, hrušiek a sliviek, lebo tie vydržia aj dlhú cestu a nepokazia sa. Pribalili pár bochníkov

čierneho chlebaka a kus slaniny. Pri rozlúčke potom starý otec pripomenul, aby Hektora dobre priviazali na reťaz a nepustili ho skôr ako o týždeň. „A opatruj ho, chudáka,“ prosil ženu, „aby som ho ešte videl živého a zdravého keď sa vrátim domov.“ Rozlúčka s rodinou bola smutná. Starý otec radšej ku psom ani nešiel, lebo by mu srdce puklo od žiaľu. Potom sa vydali na cestu. Po dvanásťkilometrovom putovaní peši došli na žilinskú železničnú stanicu unavení a smutní. Onedlho nasadli do prístaveného vlaku. Aké však bolo ich prekvapenie, keď sa pri ich nohách zrazu objavil Hektor. Radosťne vrtel chvostikom a klopkal s ním po sárach čižiem. Na úvahy čo teraz s Hektorom už nebolo času. Ozvala sa železničárska trúbka a vlak sa dal do pohybu. „Čo teraz s tebou?“ so slzami v očiach sa starý otec prihovárал psíkovi. „Prečo si radšej neostal doma? Či tá mám vyhodit' z idúceho vlaku?“ Hladkal ho po hlave a smutne mu pozeral do tmavých chápaných očí. Hektor však bol šťastný že našiel svojho gazdu, vyložil mu predné labky na kolena a nežne sa k nemu túlil, akoby chcel povedať: „Rob si so mnou

čo chceš, alesom šťastný že som pri tebe.“ To nakoniec rozhodlo. Obaja mali Hektora veľmi radi a tak si povedali: „Poručeno pánu Bohu. Keď už prišiel za nami a vezie sa vo vlaku, nebudeme mať to srdce a nevyhodíme ho von. Nech sa stane vôľa božia.“ Na počudovanie proti prítomnosti psíka vo vlaku neprotestovali ani konduktori, lebo psík ležal ukrytý pod lavicou a nikomu nezavadzal. Keď vlak na stanicích zastavil, vyložili psíka na chvíľu von aby sa prebehol a vyprázdnil, takže vo vlaku nerobil neporiadok a s vysťahovalcami nakoniec šťastlivo dorazil do Hamburgu. Tam potom presadli na „šif,“ zaoceánsku loď, ktorá smerovala do Ameriky. Už v prvých hodinách cestovania loďou sa Hektor nedal zatajiť a ako čierny pasažier sa stal stredobodom pozornosti členov posádky aj cestujúcich. Námorníci najskôr chceli, aby starý otec zaplatil aj za psa, lebo vraj inak pôjde cez palubu....Nuž ale z čoho mal zaplatiť, keď si len pre seba mohol kúpiť cestovný lístok. Aj to len najlacnejší. Ale s Hektorom sme mali šťastie. Už od malička mal rád sušené slivky a hrušky. Keď chcel dostať sladkú maškrtu, postavil sa na zadné nohy a prednými sa domáhal ovocia. Pritom cupkalo z miesta na miesto, takže to vyzeralo ako keby tancoval. Aby si vysťahovalci spestrili dlhú až šesťtyždňovú plavbu loďou, vzali si so sebou aj husličky, lebo obaja boli muzikanti. Ešte doma si priväzovali na husle sušené slivky a keď začali hrať prikázali Hektorovi: „Tancuj!“ Psík sa nedal dlho núkať a tak si každú slivku najprv vytancoval. Spoločnosť cestujúcich na lodisa tým ohromne zabávala, lebo Hektor pri tanci aj štekal a zavýjal. Ľudia boli nadšení. Tlieskali muzikantom, ale najviac Hektorovi, ktorý zabával a udivoval

obecenstvo aj tým, že na rozkaz doniesol starkému odloženú fajku, klobúk či topánku. Stal sa na lodi hviezdou. A bol obľúbený aj medzi lodnými kuchármi, lebo im v skladoch a v podpalubí vychytil potkany a vždy ich pekne poukladal pred dvere kuchyne a čakal na zaslúženú odmenu. Je zaujímavé že sa znášal s mačkami na palube a neraz sa s nimi vyhrieval na slniečku, hoci doma ich rád prenasledoval. Mačky na lodi síce plnili svoju povinnosť, občas nejakého mladého a malého potkana chytili, ale na veľké si netrúfali. Tie úspešne lovil Hektor. A tým si nakoniec vyslúžil aj cestovný lístok na lodi. Už sa nikto nevyhrážal, že pôjde cez palubu. Týždne na lodi sa rýchlo míňali aj vďaka Hektorovi. Starý otec a jeho brat sa prostredníctvom psíka zoznámili s mnohými cestujúcimi a s niektorými sa stali aj dobrí priatelia. A práve títo noví známi a priatelia z lode obom vystaťovcom pomohli rýchlo nájsť v Clevelande v štáte Ohio dobrú prácu, takže tu napokon vydržali celých osemnásť rokov. Dzurko a starý otec odišli do Ameriky aj na pozvanie strýka, ktorý do nového sveta pricestoval už pred desiatimi rokmi a nadobudol si tu menšie hospodárstvo. Najskôr však aj on pracoval ako šichník u českého krčmára Honzu Bureša z Hronova, ktorý už v tom čase čapoval v Amerike výborné pivo. A pri ňom sa ubytovali aj starý otec s Dzurkom. Raz sa stalo, že pri jednej zásielke chceli zlodeji ukradnúť sud piva a v nestráženej chvíli ho odkotúľali nie do pivnice, ale do neďalekého krovia. Hektorovi sa to však nevidelo a spustil veľký brechot. Nedorážal však na zlodejov, ale so štekaním pobiehal okolo suda, akoby to bol diviak, a tak upozornil krčmára na skutočnosť, že ho chceli okradnúť. Bureš si hneď Hektora obľúbil a silou mocou ho chcel od starkého kúpiť. „Pýtajte zaň čo chcete, dám vám,“ sľuboval. Ale starý otec si verného psíka nepredal, hoci by bol peniaze veľmi

potreboval. Napokon sa s krčmárom dohodli, že Hektor zostane na krčmárovom dvore, kde mu postavili búdu a pes tak svedomito strážil na krčmárov majetok. Starý otec a ďalší prisťahovalci zo Slovenska medzitým po okolí stavali domy, živil sa murárčinou a tesárčinou a chýr o ich usilovnej a svedomitej práci sa rýchlo šíril po okolí, takže bez práce nikdy neboli a ušetrili si aj slušné peniažky. Pri dlhom odlúčení od domova im však bolo clivo za rodným krajom a tak si vo voľných chvíľach krátili čas poľovačkami. Poľovať tu mohol každý kto chcel. A poľoval aj krčmár Bureš. Poľovali vraj na akési malé medvede, pravdepodobne na psíky medvedíkovité, ale aj na lišky. Starý otec sa vyznal v stopovaní a rýchlo zistil priechody zvere a tak vždy zostavil strelcov na miesta, kde bol najväčší predpoklad, že sa tam zver objaví. Úlovky bývali bohaté, lebo v tých časoch bývalo všade, aj v okolí väčších miest dostatok všakovakej zvere. Bolo to aj zásluhou Hektora, ktorý zver našiel, vytrvalo duril a brechotom upozorňoval strelcov na blížiacu sa zver. Iné plemená psov, ktoré vtedy v Amerike chovali, takto poľovať nevedeli a tak sa Hektor stal medzi miestnymi poľovníkmi známy na široko ďaleko. Poľovačky s ním boli vždy sviatkom. A tak nečudo, že Hektorove dobré poľovnícke vlastnosti chceli preniesť aj na iné plemená a ku kopovovi vodili sučky na párenie. Išlo pravdepodobne o sučky beagla, ktorého v hojnom počte využívali v Amerike na individuálne poľovačky, najmä na králiky, zajace, lišky a pernatú zver, ale aj na durenie najbežnejšej americkej zveri – medvedíka čistotného. Ďaleko za morom začala teda prúdiť v poľovníckych psoch aj krv prsláveného slovenského kopova Hektora. Na jar 1914 sa starý otec i s bratom z Ameriky vracali domov. Už veľmi starého Hektora samozrejme vzali so sebou. Na lodi sa však stalo čo nepredpokladali. Po týždňovej plavbe im kapitán oznámil, že do Európy sa priamo plaviť nemôžu, ale sa musia dostať do Vladivostoku. Tu sa loď zdržala niekoľko dní a potom smerovala popri japonských ostrovoch a cez prielavy Bospor a Dardanely do Stredozemného mora. Bola to dlhá cesta. Vynútila si ju zložitá politická situácia a vypuknutie prvej svetovej vojny. Ale domov sa dostali šťastlivo všetci – starý oec, Dzurko a staručký Hektor. Dožil sa na psa priam neuveriteľný vek, dvadsať rokov. Slovenský kopov teda už pred vyše sto rokmi preplával dlhú cestu „okolo sveta“.

Roman Lakomčík

Z Knižnice ženského magazínu (8)

V živote sa človek, nech je akýkoľvek rozumný, vzdelaný, dobrý, zodpovedný, ochotný poradiť, pomôcť, určite stretne s omylom, chybou, vedome či nevedome nesprávnym činom, prípadne úsudkom. Mnohí poznáme z latinčiny *Errare humanum est*, čo v slovenčine znamená *Mýliť sa je ľudské*. Gréci majú zasa príslovie *Mýlia sa tí, ktorí dúfajú, že si vystačia sami*. Sir Winston Leonard Spencer – Churchill, britský politik, spisovateľ, nositeľ Nobelovej ceny za literatúru, historik a žurnalista povedal: „Za chyby omyl poznačiť celý život človeka, nájdete v spomienke 36-ročnej Anny, ktorá hovorí o svojej životnej osudovej chybe.“

Znelo to ako rozsudok

Bola to taká študentská láska. Chodili sme spolu do priemyslovky a v druhom ročníku to medzi nami začalo vriieť. Rudo bol fešák a mohol mať mnoho dievčat. Ani neviem, čím som mu ja – útle stvorenie – počarila. Mal oči len pre mňa. Po jednom letnom večierku sme zažili spolu krásu prvého milovania. A potom sme sa nevedeli jeden druhého nabažiť. Často sme chodili na vychádzky do lesa, ktoré sa takmer vždy končili rovnako. Svet sa mi zdal nádherný. Občas som sa dozvedela, že o Ruda majú záujem aj iné dievčatá, ale o to som mu bola vďačnejšia, že chce práve iba mňa. Až... v maturitnom ročníku som zrazu bola tehotná. Nezmatujem! Naši ma zabijú. A Rudo... ? Určite ma nechá a ja bez neho nechcem žiť! Myšlienky mi vírili hlavou ako na kolotoči. Napokon som sa rozhodla. Rudovi som povedala, že som chorá a že sa idem z internátu liečiť k rodičom. O týždeň sa s vrátim.

Pri vstupe do zákrokovej miestnosti mi stiahlo hrdlo a začala som ľutovať svoje sebecké rozhodnutie. Ale nebol tu nik, kto by mi povedal: „Drahá, choď preč odtiaľto, lebo raz budeš ľutovať!“ Hlava sa mi krútila a ľudia v rúškach sa nado mnou sklánali ako nejakí ufóni. Posledné, čo som začula, bol hrkot nástrojov. Potom už nič. Zárokrebhol hladko a ani výčitky

neboli silné. „Ešte som mladá, na dieťa mám čas!“ ospravedľovala som svoje rozhodnutie. Život bežal ďalej a Rudo nič netušil. Po maturite a po vojenčine mi navrhol, aby sme sa vzali. Prečo nie? Pracovali sme v jednom závode a byt vtedy nebol nijaký problém. Hneď sme dostali trojizbový. Za nejaký čas nám pribudlo auto, chodili sme na dovolenky do zahraničia. Zážitky sme mali krásne, ale doma nás čakal len prázdny byt. Päť rokov manželstva a dieťa neprichádzalo. Využila som všetky možnosti liečenia. Výsledok žiadny. Raz som prišla k starému bylinkárovi. Chytil ma za ruku a povedal: „Dieťa moje, ako veľmi nezrelá ste prežili zákrok... Vy už dieťaťko nikdy neporodíte.“ Zákrútil sa so mnou svet. Znelo to ako rozsudok. Ani neviem, čo som vtedy Rudovi naklamala. Prišli noci, keď som nad sebou videla ľudí v rúškach a do toho sa miešal hrkot nástrojov. V jednu takúto noc, keď sa mi slzy vpjávali do vankúša, Rudo ma nežne objal a ja som mu vyrozprávala svoj hriech. Bože, ako sa mi ulavilo! Po dlhom rozhovore sme sa dohodli, že si podáme žiadosť o adopciu dieťaťa. Veď toľko nechcených detí v domovoch čaká na nehu a rodičovskú lásku. Možno raz aj mne povie malý drobček: „Mama, ľúbim ťa!“ A ja mu dám za to všetko, čo mám.

Upravila Eva Horská

Podporné pohrebné združenie

Vedeli ste, že...

na Slovensku pôsobí jedno z najstarších združení, ktoré vzniklo počas hospodárskej krízy v Betliari dňa 11.3.1928, a to Podporné pohrebné združenie na Slovensku (PPZ). Základná filozofia Podporného pohrebného združenia na Slovensku bola a je: Pomoc v núdzi. Cieľom a programom združenia bolo vzájomné podporovanie sa členov v prípade úmrtia a postaranie sa o slušný pohreb zomrelého člena. Toto poslanie združenia sa zachovalo dodnes. Členom sa môže stať každý občan SR vo veku od 18 do 55 rokov na základe prihlášky a uhradenia členského príspevku a jedno rázového zápisného, ktoré je odstupňované podľa veku: od 18 do 35 rokov – 0,00 €, nad 35 do 45 rokov 5,00 €, nad 45 do 55 rokov 10,00 €. Ročný členský príspevok je

10,- €. V súčasnosti PPZ má v 214 odbočkách po celom Slovensku 50 000 členov. Najväčšie zastúpenie odbočiek PPZ je na Gemeri, Spiši, Horehroní a v Honte. PPZ okrem vekovej hranici nemá žiadne iné podmienky pre vznik členstva. Pri aktuálnom ročnom členskom príspevku 10,- € je výška vyplatenej pohrebnéj podpory do 5 rokov členstva 100,- €, od 5 do 10 rokov trvania členstva 150,- €, od 10 do 15 rokov trvania členstva 200,- € a nad 15 rokov trvania členstva 285,- €. Do jedného roka členstva nevzniká nárok na pohrebnú podporu, len v prípade, že člen zomrel na následky úrazu. Pohrebná podpora je v takom prípade 100,- €. Od 1.1.2012 majú noví členovia možnosť voľby platenia výšky členských príspevkov. Nový člen zaplatí zápisné podľa veku a zvolí si násobok platenia výšky členského príspevku /2x10,-

€, 3x10,-.../ pri úmrtí dostanú pozostalí násobok pohrebnéj podpory, ktorý platil člen. Napríklad pri 2x členskej /20,-€/ je to 2x285,-€ po 15 rokoch členstva. Kategorizácia vyplácania pohrebných podpôr je zachovaná, mení sa len výška pohrebnéj podpory o násobok, ktorý si zvolil. Súčasní členovia môžu využiť túto možnosť keď splňajú vekovú hranicu do 55 rokov. Člen si vyplní „Oznámenie o zmene výšky členského príspevku“, kde uvedie násobok základného členského príspevku. Člen zápisné už neplatí. Pri nezaplatení násobku členského príspevku v ďalšom období, členské sa nevracia a členovia stráti nárok na násobok pohrebnéj podpory. Je to cenovo prijateľný a zaujímavý produkt pre každého občana. Ziadny člen PPZ nepreplatí, a to z dôvodu, že pri úprave výšky členského príspevku sa upraví aj výška pohrebnéj

podpory. Výška členského, ktoré zaplatil člen od prepočtu po menovej reforme v roku 1953 je 200,80 €. Členstvo v PPZ je výhodné pre každého z dôvodu, že každý raz zomrie a či člen PPZ bol, alebo nebol dobre existenčne zabezpečený, tak pozostalí privítajú finančnú podporu, ktorú na rozdiel od iných komerčných poisťovní dostanú v krátkom časovom období a navyiac, PPZ plní i ďalšiu úlohu, ktorú komerčné poisťovne nezabezpečujú a to, vzájomné podporovanie sa členov a pozostalých po členoch, ako aj pomoc pri organizovaní slušného pohrebu zomrelého člena.

Blížšie informácie Vám rada poskytne funkcionárka odbočky PPZ č. 209 Slovenská Lupča p. Martina Balková, Jablonoňová 6, t.č. 0904 265 099, alebo na Ústredí PPZ Betliar, Zlatá 134, e-mail: ppzbetliar@ppzbetliar.sk, t.č. 058/79 83 119.

Reakcia na článok

Spodná fotka

B33 - Zákaz státi: Značka Zákaz státi (č. B 33) sa používa najmä v prípadoch, keď je nutné v záujme bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky a s prihliadnutím na miestne podmienky

zakázať státi vozidiel a umožniť iba ich zastavenie napríklad nastúpenie alebo vystúpenie najmä na účel zásobovania.

Nakoľko tam je široká cesta a pred tým tam tieto značky neboli a premávka bola plynulá.

A ak je tam doktor a lekárneť malo by tam byť aj parkovisko to tam nie je.

konkrétne na článok DRZOSŤ

A keďže sa k doktorovi chodí aj z Ľudmi, ktorý sa ťažko pohybujú myslím, že "glbanie" vodičov nie je na správnom mieste.

Neviem na akom základe alebo dakoho výzve tam tieto značky boli nainštalované.

To je môj názor. S pozdravom

M.M., *Váš občasný čitateľ*

Text je v originálnom znení

Odpoveď

Dopravné značky má na starosti dopravný inšpektorát. Podnet prišiel zo strany obyvateľov tejto časti Námestia SNP. Nevieť či by sa niekomu z tých vodičov páčilo, keby mu parkovalo auto priamo pred jeho vstupom k rodinnému domu a znemožňovalo by mu výjazd z brány. **IŽ**

Spomienka

18.júla 2015 uplynul rok od úmrtia našej drahej mamičky, tety a starkej

Oľgy Virágovej.

Pri tejto príležitosti si spomínajú syn Ján s rodinou, dcéra Oľga s priateľom a ostatná rodina

Spomienka

Ako keď hviezda preletí večernou oblohou, tak ubehlo tridsať rokov od smrti môjho manžela a nášho otca

Emila Paška.

S láskou spomína manželka Elena a synovia Peter a Miroslav s rodinami

Opustili nás

V mesiaci máj 2015 nás opustili:

Mária Plechatá	* 8.9.1933	+19.5.
Milan Kiš	*16.3.1947	+21.5.
Elena Majerová	*23.7.1941	+28.5.

V mesiaci jún 2015 nás opustili:

Elza Janštová	*13.9.1921	+ 4.6.
Lila Kováčová	*9.10.1946	+ 8.6.

Kalište – Stretnutie generácií „Nezabúdame“ – 10. ročník

15. august 2015

Program:

Kalište sa stalo symbolom slovenských obcí, ktoré boli čiastočne, alebo úplne vypálené počas nacistických represálií v rokoch 1944 – 1945. Na tomto mieste, ktoré ničivá tragédia postihla 18. marca 1945, sa po vojne už život neobnovil. V dnešných dňoch však Kalište opäť oživa. Cieľom tohto stretnutia nie je len pripomenúť si obeť brutálneho a nezmyselného vraždenia počas 2. svetovej vojny, ale aj symbolicky vrátiť život na Kalište, na miesto, kde sa každoročne stretávajú poslední preživší obyvatelia tejto malebnej obce spolu so svojimi deťmi, vnukmi, pravnukmi a mnohými ďalšími ľuďmi, ktorí nechcú zabudnúť na túto temnú kapitolu našej histórie.

- ♣ 9.00 hod. kultúrny program
- SENIORI OPTIMISTI spevácka skupina pri JDS v Žiari nad Hronom
- Tanečná country skupina ARIZONA pri Komunitnom centre Banská Bystrica - Sásová
- VTÁČNIK spevácka skupina z Ostrého Grúňa
- ♣ 10.30 hod. EKUMENICKÁ POBOŽNOSŤ
- ♣ 11.00 hod. PIETNA SPOMIENKA
- ♣ 11.45 hod. UKÁŽKY KLUBU VOJENSKEJ HISTÓRIE GOLIAN Z BANSKEJ BYSTRICE

- ♣ 12.30 hod. KULTÚRNY PROGRAM
- DYCHOVKA PO DBREZOVÁ - CAMEA SLAVICA
- SPEVOKOL HRON z Banskej Bystrice
- DFS VÁNOK zo Seliec
- FS OČOVAN z Očovej
- heligonkár PATRIK LUKÁČ z Budimíra
- heligonkári z KORYTÁROK
- ROBO KAZÍK

Autobusy:

- Banská Bystrica (železničná stanica) - Kalište
odchod o: 8.00 / 8.30 / 9.00 hod.
- Kalište - Banská Bystrica
odchod o: 17.00 / 18.00 hod.

Kaplnka sv. Jána Nepomuckého v Slovenskej Lupči

Pre starších Lupčanov nie je neznáme miesto, kde sa kaplnka sv. Jána Nepomuckého nachádza. Ak by ste ju chceli navštíviť a prezrieť si ju, nájdete ju na ceste od Lupčianskej ulice smerom k novému vodojemu na kopci po pravej strane medzi stromami. V ktorom období bola vybudovaná, nie je známe. Ak by niekto vedel poskytnúť túto informáciu, budeme radi.

Dôvodom napísania tohto príspevku do našich zvestí je však tá najnovšia história tejto kaplnky a aktivity spojené s jej udržiavaním. Od roku 1990 sa o ňu stará náš spoluobčan - dobrovoľník, ktorý to robí so srdca sám od seba. Určite mnohí viete, kto je ten zručný pán majster, rešpektujeme však jeho želanie a jeho meno nebudeme spomínať. Prvýkrát ju opravil a obnovil, keď bola úplne vyrabovaná (socha svätca tam nebola) a veľmi poškodená. S pomocou vtedajšieho správcu rímskokatolíckej farnosti vdp. Jána Minárika bola do ním obnovenej kaplnky inštalovaná nová socha (autor nie je zatiaľ známy) a nanovo posvätená. Odvtedy ubehlo dlhých 25 rokov a kaplnku opäť výrazne poznačil zub času. Od apríla tohto roku sa však skvie na kopci znovu v plnej kráse. Je to zásluhou nášho spoluobčana, ktorý ju dal do poriadku z vlastnej iniciatívy, bez nároku na odmenu, pochvalu. Je vzácné, že sú medzi nami ľudia, ktorí sú všímaví voči svojmu okoliu a ak môžu, urobia radosť nielen sebe, ale aj ostatným. Chceme mu aspoň touto formou úprimne poďakovať a vyprosujeme mu veľa zdravia a požehnaní aj na príhovor patróna obnovenej kaplnky sv. Jána Nepomuckého, ktorému je toto dielo zasvätené.

S vďakou a úctou Lupčianski farnici

MDD v Materskej škole

Skutočné postavy zo stredoveku vykúzlili deťom v materskej škole krásny deň detí

Medzinárodný deň detí oslavujú deti na celom svete. I naše deti z materskej školy sa preto 1. júna 2015 zhromaždili na nádvorí, aby svoj sviatok oslávili, keď tu zrazu začuli bubon a trúbiaci roh! To sa už bránou hrnuli do areálu skutočné postavy zo stredoveku, aby zvestovali deťom dôležitú novinu. Hradný hlásnik dal poddaným na známosť, že sa princezná z hradu vydáva, no len za toho, kto splní jej želania. Rytier Kubo sa chcel o jej ruku uchádzať, preto požiadal deti o pomoc. Detské srdiečka ešte plné ochoty s radosťou súhlasili a hneď sa i pustili do plnenia neľahkých úloh. Potom už konečne nasledovala oslava a rozdávanie zaslúženej odmeny. Celý kolektív MŠ sa chce veľmi pekne poďakovať princeznej Terezke, rytierovi Kubovi, černokňažníkovi Stanovi, šperkárke Barborke, bylinkárke Janke i hlásnikovi Ivanovi, za výnimočné dopoludnie! Fotogalériu z podujatia nájdete na stránke MŠ www.mslupca.webnode.sk

Podakovanie

V rámci týždňa venovaného poznávaniu našej obce a jej okolia sa deti z MŠ vybrali na turistiku obdivovať unikátny skalný hribo no navštívili i obecny úrad, kde ich pán starosta Ing. Macák ochotne oboznámil so symbolmi našej obce, za čo mu pekne ďakujeme. Počas turického jarmoku sme opäť v bielych krojoch ozdobili sprievod detským ľudovým tancom a spevom. Tretí májový utorok sme si pripomenuli Svetový deň mlieka chutnou syrovou hostinkou, za ktorú ďakujeme mliečnej farme uja Jožka Hladovského.

Koncoročný školský výlet v Lubietovej

Dlho očakávaný koncoročný školský výlet je za nami! V pondelok 22. júna 2015 celá posádka škôlkarov s batohmi na pleciach nastúpila na autobus a nasmerovala ho do neďalekej Lubietovej. Množstvo drevených preliezačiek, indiánske stany a totem, horolezecké steny, jazierko a krásna okolitá príroda očarili na prvý pohľad nielen deti. S veľkým nadšením sa jednotlivé triedy ihneď pustili do zdolávania pripravených úloh, hľadali vlka v lese, vodníka pri vode či indiánsku náčelníčku v stane. V závere si všetci spoločne zatancovali indiánsky tanec a pochutili si na fajnôm kotlíkovom guláši. Naše veľké poďakovanie za krásny výlet patrí pani Cabanovej, personálu chaty Lubetha i páňovi autobusárovi, ktorý nás bezpečne doviezol na výlet i späť do škôlky. Ďakujeme!

Rozlúčka predškolákov a noc odvahy

Spať v škôlke je bežná vec.. Ale spať v škôlke v noci, bez maminy, ocina či obľúbenej hračky, to už chce dávku odvahy! Odvážni predškoláci sa v poslednú noc tohto

školského roka rozhodli túto skúšku podstúpiť, aby všetkým ukázali, že už sú veľkí a v septembri právom zasadnú do školských lavíc. No ešte predtým sa deti rozlúčili so svojou škôlkou prostredníctvom pásmo básní a piesní a pani riaditeľka Mgr. Anna Sojaková slávnostne každému popriala úspešný štart do základnej školy a odovzdala osvedčenie o ukončení predprimárneho vzdelávania. Nasledoval prítok šampanským a spoločný tanec rodičov s deťmi. Po puse na dobrú noc sa deti rozlúčili s rodičmi a začali skúmať, čo sa deje v škôlke, keď sa slnko poberie za hory. Vyzbrojení baterkami prebádali každý tmavý kút až kým nenašli slad-

ký poklad s prekvapením! Unavení po celom dni ľahli do svojich postielok a kým v rozprávke zazvonil zvonček, zaspali sladkým spánkom a na strach ani nebol čas..

Kolektív MŠ

Olympiáda detí materských škôl v B. Bystrici

Štyria najlepší športovci, Lujzinka, Laurinka, Matyas a Ondřík, reprezentovali svoju materskú školu na 20. ročníku Športovej olympiády detí materských škôl, ktorá sa konala 17. júna 2015 na štadióne na Štiavnickách v B. Bystrici. Za svoj skvelý výkon si všetci vyslúžili diplomy a domov

si na hrudi hrdo odniesli zlaté medaile. O dva dni neskôr sa autobusom dopravila na štadión celá škôlka, aby sa i malí bežci zapojili do bansko-bystrickej bežeckej 24-hodinovky. Úspešne absolvovali 400 m beh a rôznymi sprievodnými disciplínami posilňovali svojho športového ducha.